

ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗНИКАЮЧИХ ПОРІД ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ УКРАЇНИ

Анна ГОЛИК, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти 6 курсу ОП «Ветеринарна медицина», ann20012212@gmail.com

Анастасія НЕЧАЄВА, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти 6 курсу ОП «Ветеринарна медицина», netchaevanastya16@gmail.com

Лілія РОМАН, канд. вет. н., доцент кафедри хірургії, акушерства та хвороб дрібних тварин, liliyaroman64@gmail.com

Одеський державний аграрний університет
м.Одеса, Україна

Світлана СІДАШОВА, канд. с-г наук, сертифікований експерт-дорадник
sidashova2020@ukr.net

НАСДСУ

Розвиток промислового тваринництва у світовому масштабі показує тенденції до постійного зростання продуктивних і технологічних якостей тварин, зокрема молочної худоби, але з одночасним напрямком до поглинання неконкурентоспроможного племінного матеріалу. На практиці це здійснюється шляхом інтенсивного селекційного процесу, гібридизації та зникненню локальних і аборигенних порід великої рогатої худоби (ВРХ).

В Україні фахівці на сьогодні нараховують 5 зникаючих порід ВРХ вітчизняної селекції: бура карпатська, лебединська, червона степова, білоголова українська і сіра українська [1, 2]. Для їх збереження розроблена і впроваджена Програма, яка включає численні науково-дослідні, методологічні, біотехнологічні та організаційні заходи [1, 2, 3]. З 2009 року Україна має членство у Європейському регіональному центрі генетичних ресурсів тварин, а саме: Програма «Збереження генофонду тварин», у Європейському регіональному центрі генетичних ресурсів тварин, при FAO. Але незважаючи на тривалу комплексну роботу численних державних закладів з генетико-популяційного моніторингу у генофондових стадах, з регуляцією і оптимізацією їх чисельності на основі European Regional Focal Point for Animal Genetic Resources (ERFP) для поєднання біотехнологічних, генетико-селекційних і кріотехнологій, кількість тварин невпинно зменшується, а внаслідок воєнної агресії РФ проти України, цей процес став критичним [5]. Так, за останні роки поповнення банку генетичних ресурсів тварин ІРГТ НААН не відповідало біотехнологічним вимогам, що особливо помітно по аборигенним породам ВРХ [5]. Актуальна задача створення віртуальних кріоконсервованих генофондових стад залишається в стані декларації.

Асоціація українських агропідприємців та наукових співробітників ІРГТ НААН, ОДАУ, ДДАЕУ на базі аналізу літературних джерел та даних практичної діяльності сертифікованої Лабораторії трансплантації ембріонів «Полтаваплемсервіс» розглянула дані про наявність генетичних ресурсів локальних порід ВРХ та можливості трансферу інноваційних репродуктивних технологій, зокрема, ембріодонації, ембріотрансферу та кріоконсервації гамет і ембріонів ВРХ.

На сьогодні наявність у банку генетичних ресурсів ІРГТ ім. М.В. Зубця НААН, який має статус національного надбаня (розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.20202 № 472-р [1]) не відповідає потребам біотехнологій відтворення ВРХ як шляхом *in situ*, так і для створення ВРГС, причому це стосується в першу чергу незначної кількості або повної відсутності ембріонів, тобто зразків жіночих генотипів. У поповненні ембріокріобанку інституту брала активну участь Лабораторія трансплантації ембріонів «Полтаваплемсервіс» у 2012 році. Також були надані від неї заморожені ембріони корів червоної степової породи, але

дані щодо їх зберігання відсутні у літературі. Потенціал використання практичного досвіду діяльності Лабораторії в умовах реальних українських молочних господарств було розглянуто у наших попередніх публікаціях [3, 4]. Наразі в різних приватних господарствах збереглися тварини унікальної вітчизняної сірої української породи. Відсутність налагодженого селекційного контролю за цими групами тварин, неконтрольована метизація призводять до поглинання унікального генотипу, який більше не зустрічається ніде на планеті Земля.

Отже, зважаючи на значення збереження генофонду вітчизняних аборигенних порід як носіїв унікальних генних комплексів, які надалі неможливо відтворити, програма організації накопичення заморожених ембріонів у кріобанку дуже актуальна і потребує уваги світової наукової спільноти.

Список використаних джерел

1. Башенко М.І., Гладій М.В., Полупан Ю.П. Теоретико-методологічні та науково-організаційні засади становлення банку генетичних ресурсів сільськогосподарських тварин Інституту розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця НААН. Розведення і генетика. 2017. Вип. 53. С. 7-14.

2. Вишневецький Л.В., Порхун М.Г., Сидоренко О.В., Джус П.П. Банк генетичних ресурсів тварин ІРГТ ім. М.В. Зубця НААН у системі збереження біорізноманіття тваринництва України. Розведення і генетика. 2017. Вип. 53. С. 21-28.

3. Roman, L., Bezalychna, O., Dankevych, N., Lumedze, I., & Iovenko, A. Differential diagnosis of chronic infertility in high-yield cows. Scientific Horizons, 2024. 27(7), 9-19. Міжнародна науково-метрична база Scopus, фахове видання doi: 10.48077/scihor7.2024.09 <https://sciencehorizon.com.ua/uk/journals/tom-27-7-2024/diferentsiyna-diaagnostika-khronichnoyi-neplidnosti-visokoproductivnikh-koriv>.

4. Сідашова, С.О., Щербак, О.В., Ковтун, С.І., Троцький, П.А., Стаховський, В.Ф. Спосіб отримання і збереження ооцитів корів в умовах мобільної лабораторії. 2022. Патент України. UA 150 193, подано серпень 12.08.2021, опубліковано січень 12.01.2022.

5. Zhukov Yu.I., Roman L.G., Sidashova S.O., Kirovich N.O. Gray Ukrainian cattle - an important component biodiversity of the gray Ukrainian cattle -an important component biodiversity of the fauna of Europe. Abstract II International scientific and practical conference «Modern Approaches to Problem Solving in Science and Technology» (November 15-17, 2023) Warsaw, Poland, International Science Unity. 2023, P. 68-72.

УДК 619:636.8:615.099

ПОШИРЕННЯ ТА РИЗИК-ФАКТОРИ ОТРУЄННЯ КОТІВ ПЕРМЕТРИНОМ

Дар'я ДРАГОМИР, здобувач другого (магістерського) рівня освіти 5 курсу ОП «Ветеринарна медицина», dr.dashka100@gmail.com

Христина ЗЕЛЕНЮК, здобувач другого (магістерського) рівня освіти 5 курсу ОП «Ветеринарна медицина», vetvivo@ukr.net

Науковий керівник: **Любов ФРАНЧУК-КРИВА**, к.вет.н., доцент кафедри внутрішніх хвороб тварин та клінічної діагностики, alexevna.lubov@gmail.com

Одеський державний аграрний університет,
м. Одеса, Україна

Систематична обробка тварин від ектопаразитів є важливою складовою підтримання їх здоров'я та ключовим фактором у профілактиці значної кількості захворювань, а саме: акарозів, ентомозів, трансмісивних хвороб. На сьогоднішній день для цього існує різноманітний асортимент ветеринарних препаратів, що мають різні лікарські форми та діючі речовини і є безпечними для тварин. Однак, за неналежного використання вони можуть

